

ad 2. Brændte Verfliser. Hof. 72.

Ved denne Slags Fabrikata tænkes væsentligt paa de særlige haardbrændte Fliser, saasom Særnerfliser o. a. l., thi almindelige Tegfliser bruges saa godt som slet ikke og indføres i hvert Fald ikke, naar undtages finere Fabrikata, saasom Chrang- og Mettlachfliser, der kun uegentlig kunne benævnes Verfliser; Særner og dermed i Haardhed paa Højde staaende Ver findes ikke her i Landet, og Konsumenterne ere derfor udelukkende henvisste til Udlandet (England og Sverige), naar da ikke et faktisk betydelig ringere Fabrikat, som kan fremstilles paa Bornholm, anvendes. Dette bornholmske Fabrikat, som selvfølgelig kan leveres betydelig billigere og ogsaa udbydes til lave Priser, har hidtil været draget af Forbrugerne, hvilket bedst viser, hvori disses virkelige Interesse ligger, nemlig i en let Udgang til at kunne erholde Udlandets gode Frembringelser til billigst mulig Pris, og dette Krav synes det forelagte Lovforslag at staa i Modsetning til uden at yde til Gengæld et Gode deri, at det bidrager til at ophjælpe eller støtte en hjemlig betydelig Industri, da en saadan ikke findes paa dette Omraade, og paa Grund af Raamaterialets Bestaaffenhed heller aldrig vil kunne bringes op i Højde med Udlandets eller til blot at tilfredsstille rimelige Fordringer.

Resultatet maa derfor med Nødvendighed blive Fordyrelse for Konsumenterne af oftænvedte Fliser, og iblandt Konsumenterne indtage forskellige Provinsbyer, der anvende Fliserne til Fortovsbelægning, en fremragende Plads, ligesom ogsaa rig Anvendelse finder Sted i Landbruget til Stalde m. m. og til Mejeribrug.

Skulde Tanken imidlertid alligevel være den at yde Støtte for en mulig opstaaende indenlandsk Industri, da maa dette dog formentlig kunne undværes, idet alene Fragtforfællen imellem de længere Transporter fra Udlandet pr. Skib eller Bane og de kortere indenlandske paa saa vægtige Varer, som Verfliserne ere, vil være stor nok til at afgive en meget virksom Beskyttelse.

ad 3. Ildfaste Sten. Hof. 72.

Hvad der er sagt i foregaaende Afsnit om de brændte Verfliser, gælder i et og alt ogsaa her, nemlig at et med Udlandets Raamateriale jævnbyrdigt Ver ikke findes her, samt at de efter lille Maalestok hidtil paa Bornholm, det eneste Sted, hvor nogenlunde brugeligt Ver findes, fabrikerede ildfaste Sten, trods billigere Priser ikke kunne sælges, hvor f. Eks. dyrere engelske, tyske eller svenske Sten tages. — Heri ligger ligesom ved Verfliserne et Fingerpeg om, hvor Konsumenternes Interesser ligge, og jeg skal kun bemærke, at Konsumenterne, som rammes i dette Tilfælde, i Hovedsagen ere de industrielle Etablissements, og disse ville faa et føleligt Tillæg til Driftsomkostningerne, idet den foreslaaede Told udgør ikke 10 à 12 pCt., men derimod 28 pCt. af Indførselsværdien, medens Opveining af Ledninger ikke alene vil være tidsspildende og virke hæmmende paa Handel, men ogsaa kostbar. — Et Tusinde alm. gangbare ildfaste Sten f. Eks. i Dimensionen $9 + 4\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$ " vejer ca. 5,700 Pfd., hvilket à $\frac{1}{4}$ Dre pr. Pfd. giver en Told af Kr. 14,²⁵ medens Værdien samtidig kun er ca. Kr. 50 (Indførselsværdien).

Disse Tal gøre det næsten indlysende, at Loven vil komme til at virke meget stærkt og nærme sig til Indførselsforbud, hvilket dog umulig kan være Hensigten, hvor ingen betydelig indenlandsk Industri er uøblidende og har Krav paa Beskyttelse, samt hvor Raamaterialet, som findes, er af saa ringe Kvalitet, at det højst er anvendelig ved lavere Barmegrader og i hvert Fald næppe til industrielle Djemed, hvor stor Ildfasthed er en Nødvendighed.

ad 4. Cement. Hof. 68.

Denne Vare, der er ansat til en Told af $\frac{1}{5}$ Dre pr. Pfd. Brutto = Kr. 0,72 pr. Foust, da Bruttovægten i Handelen som Norm er 360 Pfd., har en saa vidtstrakt Anvendelse og er et saa nyttigt og vigtigt Bygningsmateriale, at dens Anvendelse skulde synes ikke noksom at kunne lettes. Konsumenterne; i Stedet for nu imidlertid at lette, besværsliggør snarere Lovforslaget Anvendelsen, idet den igennem Tolden fordyrer den uden-